

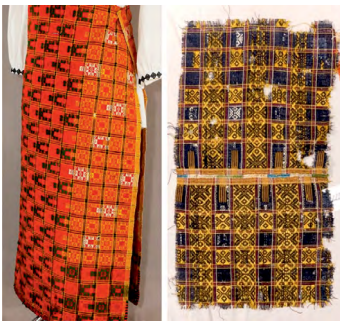
Іл. 1. Різдвяно-новорічні листівки.
Автор Н. Кальченко, 2011 р.

Іл. 2. Храм св. архістратига Михаїла
Фастівський р-н, Київщина

Іл. 3. Реконструкція народного житла
Фастівський р-н, Київщина

Іл. 4. Зразки плахт

Іл. 5. Русніки.
Ручне човникове ткацтво

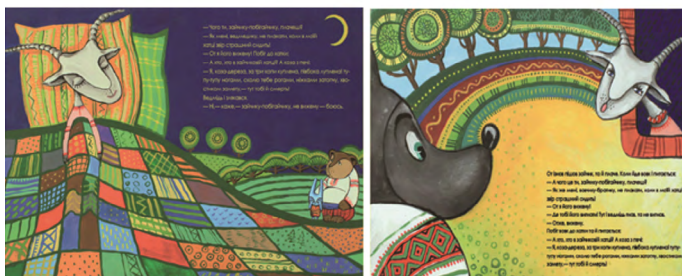
Іл. 6. Зразок
народної сорочки

Іл. 7. Різдвяно-новорічні листівки. Автор К. Мамчур, 2012 р.

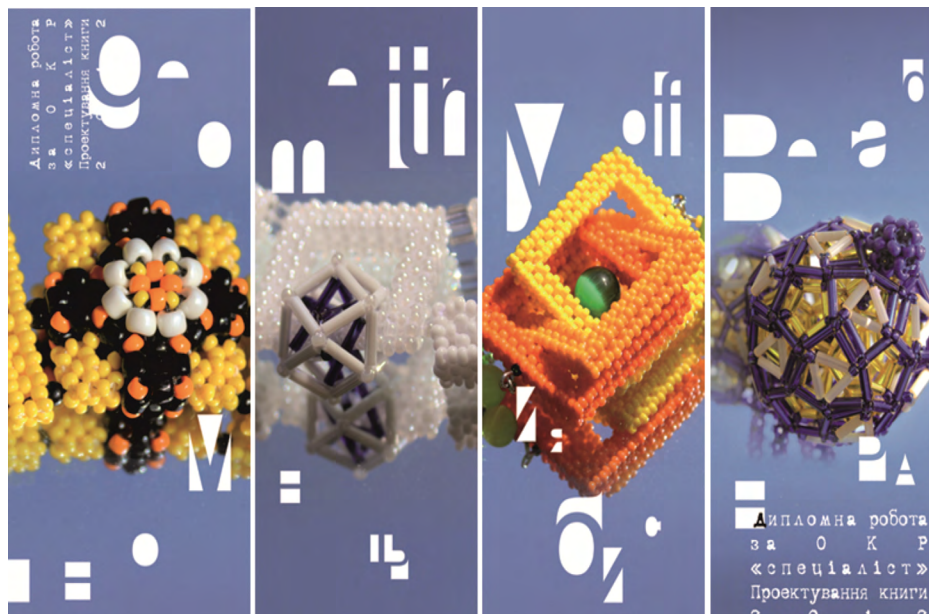
Іл. 8. Ілюстрації до казки «Про Рябу курку». Автор А. Глот, 2012 р.

Іл. 9. Ілюстрації до казки «Коза-дереза». Автор А. Глот, 2012 р.

Іл. 10. Сучасні гerdани (авторські розробки).
Автор А. Світлична, 2013 р.

Іл. 11. Варіант рекламного плакату.
Автор А. Світлична, 2013 р.

Міністерство освіти і науки України

Вісник

Львівської національної
академії мистецтв

Ars longa vita brevis

Випуск 30

Видається з 1990 р.

Львівська
національна академія
мистецтв

Львів — 2016

ББК Щ. я 54 (4 УКР-2Л6В)
УДК 7(477.83-25)

Черговий випуск «Вісника Львівської національної академії мистецтв» складається з таких розділів: «Проблеми теорії мистецтва», «Проблеми пластичного та ужиткового мистецтва», «Дизайн», «Мистецтвознавчий пошук», «Мистецькі постаті», «Рецензії». Розглядаються проблеми і завдання образотворчого, декоративно-прикладного мистецтва та дизайну, реставрації творів мистецтва, мистецької освіти, критики і соціокультурної діяльності.

Збірник адресований науковцям, студентам, викладачам середніх професійних і вищих навчальних закладів, аспірантам, докторантам, діячам культури і мистецтва.

The next issue of «VISNYK» contains the traditional sections «Theory of art», «Problems of plastic and applied art», «Besign», «art-searching», «Cultural figures», «Reviews». The problems of fine and applied arts, design, restoration of pieces of art, art education, art criticism, social and cultural activities have been considered.

Scientific publication is addressed for researchers, students, teachers, specialized and higher educational institutions, PhD and doctoral students, professionals of cultural and art sphere.

Редакційна колегія:

Володимир Одрехівський
(голова)	ректор ЛНАМ, народний художник України,
професор кандидат мистецтвознавства;
Андрій Бокотей	професор кафедри художнього скла ЛНАМ, академік НАМУ, народний художник України, Лауреат Національної премії ім. Т. Шевченка;
Роман Яців (заступник голови),	проректор з наукової роботи ЛНАМ, кандидат мистецтвознавства, професор кафедри історії і теорії мистецтва;
Орест Голубець	доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри художньої кераміки ЛНАМ;
Оксана Маланчук-Рибак	доктор історичних наук, професор кафедри історії і теорії мистецтва ЛНАМ;
Костянтин Нікітенко	доктор історичних наук, завідувач кафедри менеджменту мистецтва ЛНАМ, доцент;
Володимир Овсійчук	доктор мистецтвознавства, професор кафедри сакрального мистецтва ЛНАМ, член-кореспондент Національної академії мистецтв України;
Галина Стельмащук	доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри історії і теорії мистецтва ЛНАМ; член-кореспондент Національної академії мистецтв України;

Роксолана Шафран	проректор з науково-педагогічної роботи ЛНАМ, кандидат мистецтвознавства, професор кафедри менеджменту мистецтва;
Ростислав Шмагало	доктор мистецтвознавства, професор кафедри історії і теорії мистецтва ЛНАМ, декан факультету історії і теорії мистецтва;
Олег Боднар	доктор мистецтвознавства, професор кафедри дизайну та основ архітектури Інституту архітектури Національного університету «Львівська політехніка»;
Владислав Грешлик	кандидат мистецтвознавства, завідувач кафедри художньої освіти та мистецтва, доцент Пряшівського Університету у Пряшеві (Словаччина);
Вальдемар Дельога	доктор наук (prof. dr hab), професор Інституту історії мистецтва Університету Кардинала Стефана Вишенського у Варшаві (Польща);
Олена Никорак	доктор мистецтвознавства, професор кафедри дизайну та основ архітектури Інституту архітектури Національного університету «Львівська політехніка»;
Євгеній Сахута	доктор мистецтвознавства, професор, провідний науковий співробітник відділу образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва Державної наукової установи «ІМЕФ ім К. Крапиви НАН Білорусі» (Білорусь);
Уршула Слюсарчик	доктор наук (prof. dr hab), професор, заступник директора з науково-творчої роботи Інституту образотворчого мистецтва Університету ім. Яна Кохановського в м. Кельце (Польща);
Рорі Фіннін	доктор наук (prof. dr hab), директор Центру українських студій Кембриджського університету (Англія);
Михайло Станкевич	доктор мистецтвознавства, професор, член-кореспондент НАМУ
Наталія Бенях (відповідальний секретар)	провідний фахівець з видавничої діяльності ЛНАМ.

Друкується за ухвалою Вченої ради Львівської національної академії мистецтв від 27.10.2016 р. протокол №3

ISSN 2524-0943

Key title: Visnik L'vivs'koi nacional'noi akademii mistectv

Abbreviated key title: Visn. L'viv. nac. akad. mistec.

© ЛНАМ, 2016

З М І С Т

ЛЬВІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МИСТЕЦТВ. СТОРИНКИ ІСТОРІЇ, ПРОВІДНІ ПЕДАГОГИ

Володимир **Бадяк**
До історії відзначення ювілею та видатних постатей у ЛНАМ 5

Галина **Стельмащук**, Світлана **Лупій**
70-літній ювілей кафедри історії і теорії мистецтва:
історія, досягнення, перспективи 29

Оксана **Маланчук-Рибак**
Український вимір медієвістики Яким Запаска 45

Роман **Стеф'юк**
Сакральне дереворізблення у косівській мистецькій школі:
методика викладання спецдисциплін 54

Олександра **Кушнір**
Роль Відділу художньої кераміки КДІПДМ ЛНАМ у збереженні
традицій виготовлення та декорування народної
кераміки Гуцульщини 62

Петро **Крохмалюк**
Вплив суспільно-політичних трансформацій у Закарпатті
на творчість Йосипа Бокшая 72

Марія **Іванців**
Кафедра реставрації творів мистецтва ЛНАМ — історія та
специфіка навчального процесу 84

Ірина **Дундяк**
Сучасний львівський осередок навчання у галузі
церковного мистецтва 91

Андрій **Гелитович**
Монументалістика Альфреда Максименка:
першопочатки художнього поступу 99

Олександр **Гончарук**, Володимир **Гончарук**
Портрет у творчості майстра. Світлій пам'яті
Івана Самотоса присвячується 119

ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ МИСТЕЦТВА

Ярослав **Кравченко**
Створення майстерні «ікони і фрески» УАМ в
період української державності (1917-1919 рр.) на основі
«паризького» та «львівського»
експериментів «неовізантизму» Михайла Бойчука 126

Ігор **Луценко**
Інтеграційні процеси у живописі Закарпаття пер. пол. XX ст. 154

Tomasz **Sikorski**
Intermedia – wolność w sztuce 165

ПРОБЛЕМИ ПЛАСТИЧНОГО ТА УЖИТКОВОГО МИСТЕЦТВА

Станіслав **Вольський**
Мистецтво художньої емалі: роздуми майстра та авторські напрацювання методів накладання гарячої емалі на рельєфні поверхні 174

Наталія **Качковська**
Ковальські цехи та майстерні Станіслава кін. XIX – поч. XX ст. 180

Анна **Іваниш**
Декоративно-художня особливість та варіативність орнаментального народного костюму румунів Закарпаття міжвоєнного періоду XX ст. 190

Наталія **Левкович**
Torah Shields in Jewish ritual culture of Halychyna in the XVIII – the first third of the XX centuries: a synthesis of text and decoration 197

ДИЗАЙН

Олена **Світлична**
Етнографічні інтерпретації у творчості молодих вітчизняних фахівців графічного дизайну 206

Михайло **Опалєв**, Ольга **Вакуленко**
Закономірності формування сучасного тренду веб-дизайну – «плаский» дизайн 215

Наталія **Чупріна**
Роль кітчу у формуванні сучасної вуличної моди 226

Олександр **Соболев**
Інформаційний дизайн як комунікативний інструмент: методика проектування 237

Михайло **Бокотей**
Провідні дизайнери українського гутного скла др. пол. XX ст. 248

Наталія **Дядюх-Богатько**
Дизайн-реалізація, або чого не вчать, а хочеться знати дизайнерові 262

Ганна **Позняк**
Особливості формування художнього образу в дизайні інтер'єру магазину 270

Марта **Маковецька**
Дизайн меблів Галичини 1920–1930-х рр:
світові тенденції та пошук власної ідентичності 277

Романна **Кюнцлі**
Деградація архітектурного середовища сільських громадських
центрів др. пол. XX ст. як крах комуністичних експериментів
перебудови українського села 289

МИСТЕЦТВОЗНАВЧИЙ ПОШУК

Ілона **Ткачук**
Духовно-моральні цінності сучасної епохи у формуванні цілісної
творчої особистості: на основі аналізу монографії
Kevin Hart «Postmodernism» 301

Андрій **Ковальський**
Сакральна архітектура Поділля XVII – XVIII ст. Єврейська спадщина 311

Ярослав **Бобош**
Мистецьке життя Львова кінця XIX – початку XX століття:
теоретичні концепції та творча практика 320

Христина **Приймак**
Комплекс народного одягу Сокальщини др. пол. XIX – по. XX ст. у
порубіжній зоні в контексті соціально-економічних і
суспільно політичних чинників 328

МИСТЕЦЬКІ ПОСТАТІ

Василь **Дутка**
«Гуцульський імпресіонізм» Леона Вичулковського 341

Валентина **Молинь**, Наталія **Молинь**
Гуцульщина в акварелях Геннадія Малявського 353

Oksana **Zhmurko**
Creative heritage of Leopold Levytskyy:
(dedicated to the 110-th anniversary of birth of the artist) 363

Олександр **Гончарук**
Портрет у творчості Василя Одрехівського:
специфіка художньо-образних вирішень 373

Антоніна **Андрійовська**
Літопис українського народу в графіці Олени Кульчицької 383

Рецензія на монографію З. Тканко. Мода в Україні XX століття 395

Рецензія на монографію Є. Шимчук.
Ярослава Музика. Призначення природне як небо 398

Слово про друга. Пам'яті Василя Федорука 402

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

Вісник Львівської національної академії мистецтв

Вип. 30. — Львів : ЛНАМ. — 2016. — 406 с. : іл.

ISSN 2524-0943

Key title: Visnik L'vivs'koi nacional'noi akademii mistectv

Abbreviated key title: Visn. L'viv. nac. akad. mistec.

Літературна редакція

Ірина **Костюк**

Технічна редакція і

комп'ютерна верстка

Ольга **Теренді**

Дизайн

Петро **Нагірний**

Очередной выпуск «Вестника Львовской национальной академии искусств» состоит из традиционных разделов: «Проблемы теории искусства», «Проблемы пластического и прикладного искусства», «Дизайн», «Искусствоведческий поиск», «Художественные личности», «Рецензии». Рассматриваются проблемы и задачи изобразительного, декоративно-прикладного искусства и дизайна, реставрации произведений искусства, художественного образования, критики и социокультурной деятельности.

Сборник адресован ученым, студентам, преподавателям средних профессиональных и высших учебных заведений, аспирантам, докторантам, деятелям культуры и искусства.

Редакція залишає за собою право редагувати та скорочувати матеріали.

Відповідальність за достовірність інформації несе автор.

Думка редакції може не збігатися з думкою автора.

При використанні наших публікацій посилання на «Вісник» обов'язкове.

Підписано до друку 1 листопада 2016 р.

Формат 84x108/32. Гарнітура Academia.

Папір офсетний №1. Друк офсетний.

Умовн. друк. арк. 19.06. Наклад 100 прим.

Відділ видавництва та інформації ЛНАМ

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців

ДК № 4745 від 14 липня 2014 р.

вул. Кубійовича, 38, м. Львів, 79011

тел. (032) 253-35-12; факс: (032) 276-14-82

www.lnam.edu.ua

visnyk@lnam.edu.ua

ДИЗАЙН

УДК 745/749

Олена **Світлична**

кандидат мистецтвознавства,
доцент Київського університету
ім. Бориса Грінченка

Етнографічні інтерпретації у творчості молодих вітчизняних фахівців графічного дизайну

Анотація. У статті розглядається проблема збереження культурно-цивілізаційної ідентичності сучасного вітчизняного графічного дизайну. Постмодерністична доба кінця ХХ – початку ХХІ ст. (навіть порівняно з новаторськими пошуками модерну та модернізму) значно ширше та інтенсивніше, ніж всі попередні епохи, використовує різноманітні елементи різних художніх систем, стилів і напрямів, поєднує непоєднуване і цим надає майже безліч можливостей для усіляких, іноді навіть неймовірних, експериментів. У цьому контексті першочерговими виявляються завдання активного застосування прикладних науково-дослідних і пошуково-експериментальних розробок, що поєднують сучасні етнографіку та дизайн з обов'язковим концептуально-новаторським переосмисленням минувшини. Орієнтація на розмаїтість і романтизм етно-образних вирішень, розширення кордонів творчості, увага до деталей різних видів українського декоративно-ужиткового мистецтва, у якому домінують суворі системи відточених століттями канонів, сприяють осмисленню, формуванню та застосуванню стилізаційної віртуозності при розробленні сучасних національних форм українського графічного дизайну.

Ключові слова: етнодизайн, культурно-цивілізаційна ідентичність, національне декоративно-ужиткове мистецтво, графічний дизайн, етнографіка.

Постановка проблеми. Українське професійне та народне декоративно-ужиткове мистецтво, яке з давніх-давен виступало чи не найголовнішим чинником формування та гармонізації навко-

лишнього матеріально-предметного середовища, на початку ХХІ ст. набуло визнання і в нашій країні, і за кордоном. У його автентичних образах, зручних утилітарних формах, динамічній орнаментиці та яскравій колористиці вміщуються символи втаємниченого, магічного світу, неоднозначні перипетії вітчизняної історії, особливості побуту, доброта та щирість душі українського народу.

Сучасний етнодизайн як елемент національної культури України, що містить традиційну узвичаєність та новації, ще перебуває на етапі становлення та самовизначення у ряді сучасної типології дизайну. Саме дизайн, щільно пов'язаний з різними побутовими сферами і окремої людини, і народу загалом, впливає на формування їхнього менталітету, тому має виховне значення. Водночас, етнодизайн пробуджує зацікавлення національною «архаїкою» та багато в чому здатен сформувавати не тільки візуальний досвід сучасної людини, а й спроможний визначити національний стиль мислення та навчити чуттєвому освоєнню сучасного предметного середовища. Навіть за сучасних умов подібна тенденція поки що не є всеохопною та масовою (особливо в південних і східних регіонах України), але стрімко «входить у моду».

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Огляд попередніх досліджень красномовно говорить про недостатню увагу вітчизняної науки до фахового етнодизайну. Низка аналітичних оглядів, нарисів, статей з культурології, історії, етнографії, мистецтвознавства та дизайну, присвячених застосуванню етнічних мотивів і етнографіки в окремих видах дизайну, розглядають етнодизайн з позицій або традиційної, або універсальної культури (В. Білий, В. Даниленко, В. Лісняк, М. Мельник, О. Тканко, Н. Трегуб, Г. Юрчишин, І. Яковець та ін.). Вагомою джерельною базою в такій ситуації стає науково-методичний, творчий досвід провідних дизайнерських шкіл країни, періодика мистецького, культурологічного, етнографічного спрямування, фахова література з окремих видів дизайну. Фактологічним матеріалом для дослідження можуть слугувати дизайнерські та студентські роботи, представлені на різноманітних виставках, фестивалях, конкурсах, захистах дипломних робіт.

Мета роботи — показати, що етнодизайн здатен берегти та примножувати традиційну ідентичність України, як органічна компонента навчального процесу спеціальності «Дизайн» дозволяє формувати національний стиль мислення в молодого покоління фахівців.

Виклад матеріалу. Світові глобалізаційні процеси певною мірою призводять до послаблення локальних (регіональних) етнічних культур, які, з одного боку намагаються віднайти механізми збереження власної самоідентифікації, з другої — гармонійно інтегруватися в єдиний сучасний візуально-інформаційний простір.

Популяризація національних елементів у навчальному процесі на основі аналізу етапів формування візуального досвіду та національного стилю мислення, художнього осмислення особливостей сучасної інтерпретації національної спадщини декоративного, ужиткового, орнаментального мистецтв тієї чи іншої доби, різних їхніх видів і галузей багатьох регіонів країни, реалізації творчих задумів тощо — один з таких механізмів.

Сучасний етнодизайн повинен вдало поєднувати елементи вирішень традиційних для декоративно-ужиткового мистецтва та сукупність естетично-асоціативних кольоро-графічних властивостей. Розуміння комплексності національних традицій та сміливі експерименти молодих студентів-дизайнерів наочно демонструють полістилістичне розмаїття авторських інтерпретацій у загальному руслі постмодерністського етнічного романтизму.

Одним з найвідоміших на увесь світ народних промислів України є петриківський розпис, який сьогодні розвивається, на превеликий жаль, тільки в етнографічно-наслідувальному напрямі. Враховуючи подібний стан речей, здається доволі вдалим експеримент, що поєднав традиційні техніки петриківського розпису із сучасними європейськими формами. У результаті з'явилися нові оригінальні вирішення для серії листівок, що стали переможцями II Всеукраїнського конкурсу Різдвяно-новорічних листівок пам'яті Л. Левицького, який щорічно відбувається у Львові від 2010 р. (іл. 1).

Між тим інший адаптаційно-асоціативний підхід демонструє проектний синтез компонентів глобальної та національної культур. Так, якщо виділити єдиний загальний графічний модульний орнаменталізм, усе традиційне українське рукотворне середовище пронизують вертикальні й горизонтальні смуги, як, наприклад, у інтер'єрах і екстер'єрах сакральних і житлових споруд (іл. 2-3).

У ткацтві та, як наслідок, у народному вбранні, крім великого розмаїття смуг, переважають яких було обумовлено технологією виготовлення тканин у домашніх умовах, з'являється їхня графічна акцентуація як перетини горизонталі та вертикалі в їхньому

багатому розмаїтті (іл. 4-6). У серії листівок, що стали переможцями у Львові 2012 р. (іл. 7), вдало інтерпретовано цю первинну систему традиційних народних фольклорно-обрядових та предметно-просторових кольоро-графічних вирішень, що пронизують національне мистецтво. Поєднавши яскравий смугасто-колористичний експресіонізм українського орнаменталізму зі стилістикою народної картинки, якій притаманні майже дитяча, але дуже світла примітивність і простота, яскраві барви, вдалося отримати візуально-графічне зображення динамічно-радісного асоціативного вираження національних магічно-чарівних Різдвяних і новорічних свят.

Ілюстрація в дитячій книзі є не тільки помічником, який наочно зображує героїв казки та допомагає зрозуміти зміст, а й водночас вдало відображає самобутність і культуру певної країни. Візуально-графічні інтерпретації в українській стилістиці відкривають неосяжні обрії та невичерпні можливості у створенні образної мови, яка б ненав'язливо занурювала маленького читача в романтично-ідеалізоване національне середовище, пропагуючи цим українські традиції та звички.

Неординарні постмодерністичні композиції, що поєднують відгомін авангардних течій початку ХХ ст., сюрреалізму середини ХХ ст. із сучасними інтерпретаціями українського стилю зможуть бути конкурентоспроможними та вдало виконувати виховально-просвітницькі функції серед малечі.

Загальною характерною рисою для українського народного мистецтва є мальовничість, візерунчастість, насичена декоративність виробів, що стали наслідком емоційного, поетично-сентиментального сприйняття природи. Обрані варіанти ілюстрацій до казки «Про курочку Рябу» (іл. 8) зображують традиційну для народної творчості єдність людини з навколишнім природним середовищем: портрети діда та баби вдало поєднуються з природним сільським ландшафтом (лани, озера, хатинки із садками та городами тощо) як символом добробуту й достатку. Гармонійне переплітання інтер'єру з екстер'єром утворює яйцеподібний спіральний шлях як символплинності часу та нескінченності буття. Особливо близькою для дітей може стати ілюстрація, виконана олівцями, адже з'являється відчуття причетності до дії.

Головна героїня іншої української народної казки «Коза-дереза» (іл. 9), що за характером поведінки нагадує вередливого під-

літка перехідного віку, представлена в образі непосидючої допитливої дівчинки, що любить мандрувати та пізнавати світ. Вдалося передати в ілюстраціях почуття розгубленості переляканих звірів, які почули від зайця-боягуза про незнайомого, надзвичайно «страшного» звіра. Проте, незважаючи на подальші трагікомічні події, і вовк, і ведмідь, і лисиця, і сама коза-дереза не виглядають страшними, вони лише викликають співчуття та посмішку.

Персонажі останньої казки представлені в національному вбранні, яке поєднало елементи модернізації етнічного та збереження його культурної самобутності. У сучасному суспільстві, за словами М. Мельника, мода може виконувати доволі специфічні функції: впорядковувати перехід від минулого до майбутнього, підтримувати інноваційний характер культури, змінювати престижність художніх характеристик об'єктів.

Українське народне жіноче вбрання неможливо уявити без розмаїття прикрас, що об'єднують уявлення про гармонійну красу й доцільність, вміння застосовувати окремі конструктивні та декоративні форми в єдиному ансамблі. Прикраси надають традиційному строю певного експресіоністичного відтінку: відбиток цього процесу проявився у намаганні виявити пластичну виразність у напруженому поєднанні статичних геометричних (одяг) і рухливо-динамічних криволінійних (комплекс начіпних прикрас) форм.

Прикраси жіночого вбрання становлять органічну частку народної культури, а їхнє застосування в сучасному костюмі за умови доцільності місця та часу можуть стати тим містком, що з'єднає сучасну молодь з народною художньою традицією. Величезне розмаїття сучасних бісерних прикрас може задовольнити найвибагливіші вимоги та однаково гармонійно виглядати на жінках будь-якого віку, професії, станової приналежності.

Сучасні бісерні прикраси в більшості випадків мають інтерпретаційний канонічно-копіювальний характер. Тим цікавішими видаються експерименти постмодернізаційного геометризму тривимірних конструкцій з бісеру (іл. 10), що корінням сягають у просте селянське предметне оточення та разом з вітальною силою селянського мистецтва в цьому випадку формують смак до шляхетно-елегантної стриманості та монументально-узагальненої значущості самодостатньої геометричної форми.

Тонкий і делікатний асоціативний зв'язок з джерелом творчості (а ним у цьому випадку, крім традиційних національних

орнаментів і предметів ткацтва, килимарства, писанкарства, можуть виступити знання, іноді не дотичні до мистецтва, такі як стереометрія, біоніка, кристалографія тощо) представляє досконалий і гармонійний результат.

Намистинки, розроблені та виготовлені здебільшого за авторськими схемами, виходять дуже міцні без додаткових основ, а ажурний узор, що створюється нитками додаткових кольорів і намистинками, виявляє глибину намистини. Виходить оптичне змішування кольорів у галузі бісероплетіння.

Крім іншого, А. Світлична спроектувала альбом-каталог авторських бісерних прикрас, у якому були застосовані результати різноманітних експериментів у галузі фотографії, фотографіки, фотокомбінаторики та розроблено серію рекламних плакатів цього видання.

Обрана концепція рекламних плакатів авторських робіт з бісероплетіння («Геометрія бісеру») передбачає підпорядкування шрифтових блоків і назв композиційному розташуванню прикрас на фотографіях, тобто роботу з типографікою. Під типографікою взагалі розуміється сукупність художнього оформлення, засобами набору, шрифту й шрифтової композиції. Прикладом революційного використання є типографіка російського та українського футуризму (початок ХХ ст.) і дизайнерських течій «Нова хвиля» та «Швейцарська школа» (кінець ХХ – початок ХХІ ст.).

Типографіка приховує величезний потенціал, який мало реалізований у сучасному українському дизайні. Сьогодні типографіка — важливий комунікативний феномен. Тільки із цієї точки зору можна найбільш повно зрозуміти її сенс і призначення в сучасному візуальному середовищі. Поняття тексту з вербального трансформується у певні візуальні образи. Типографіка представляє художній простір, який бореться зі старими уявленнями та стереотипами. Це один з найвільніших творчих жанрів графічного дизайну, найменше замкненого специфікою виконання і рамками використання.

Шрифт одночасно виступає і інформаційною, і образно-виразною складовими. Він дозволяє візуально заповнювати площину та формувати необхідні нам образи. Крім того, одним із найвиразніших сучасних прийомів у сфері типографіки є застосування контрформи, у якій шрифт формується використанням навколишнього простору (заповнюються кольором не букви, а простір між елементами букв) (іл. 11).

Висновки. Постмодерністична доба кінця ХХ – початку ХХІ ст. (навіть порівняно із новаторськими пошуками модерну та модернізму) значно ширше та інтенсивніше, ніж усі попередні епохи використовує різноманітні елементи різних художніх систем, стилів і напрямів, поєднує непоєднуване і цим надає майже безліч можливостей для усіляких, іноді навіть неймовірних, експериментів. Оволодіння практичним проектним досвідом, дослідження етнокультурних традицій та канонів декоративно-ужиткового мистецтва, їх осмислення, сприйняття та сучасна інтерпретація здатні допомогти в переусвідомленні та формуванні неповторної цілісної картини світу. В цьому контексті першочерговими виявляються завдання активного застосування прикладних науково-дослідних і пошуково-експериментальних розробок, що поєднують сучасну етнографічно-стилізаційну віртуозність і дизайн з обов'язковим концептуально-новаторським переосмисленням минувшини. Завдяки такому підходу можна сподіватися на виховання художника-проектувальника з розвченими творчими думками, спеціаліста, який примножує матеріальні та духовно-культурні багатства України.

Результати та їх обговорення. Орієнтація на розмаїття та романтизм візуальних етно-образних вирішень, розширення кордонів творчості, увага до деталей різних видів українського декоративно-ужиткового мистецтва, у якому переважають суворі системи відточених століттями канонів, сприяють осмисленню національної самоідентифікації та потребують подальших досліджень у контексті розвитку культури і України, і світових художніх явищ.

1. Білий В. Проблема формування творчої особистості у галузі декоративно-ужиткового мистецтва у контексті глобалізації сучасних художніх процесів (на прикладі Косівського осередка художньої обробки дерева) // Вісник ХДАДМ. — Х. : ХДАДМ, 2008. — № 10. — С. 10-15.
2. Даниленко В. Дизайн України у світовому контексті художньо-проектної культури. — Х. : ХДАДМ — «Колорит», 2005. — 243 с.
3. Даниленко В. Майбутнє європейського дизайну / В. Даниленко. — Х. : «Колорит», 2007. — 197 с.
4. Даниленко В. Дизайн центрально-східної Європи / В. Даниленко. — Х. : ХДАДМ, 2009. — 171 с.
5. Лесняк В. Графический дизайн (основы профессии) / В. Лесняк. — К. : Биос Дизайн Букс, 2009. — 416 с.

6. Тканко О.Д. Національна тематика у творчості випускників львівської школи моделювання костюму / О.Д. Тканко // Вісник ХДАДМ. — Х. : ХДАДМ, 2009. — № 11. — С. 148-153.
7. Тканко О.Д. Львівська школа моделювання костюма: традиції, здобутки, проблеми / О.Д. Тканко // Вісник ХДАДМ. — Х. : ХДАДМ, 2007. — № 8. — С. 128-132.
8. Трегуб Н.Є. Етнодизайн меблів у процесі культурно-екологічного редизайну середовища / Н.Є. Трегуб // Традиції та новації у вищій архітектурно-художній освіті : зб. наук. праць вищих навчальних закладів художньо-будівельного профілю України і Росії / [під заг. ред. Н.Є. Трегуб]. — Х. : ХДАДМ, 2003. — Вип. — № 1-2. — С. 224-230.
9. Трегуб Н.Є. Підготовка дизайнерів-меблярів у Харківській державній академії дизайну і мистецтв / Н.Є. Трегуб // Меблеві технології. — 2005. — № 3 (18). — С. 50-52.
10. Трегуб Н.Є. Етностилізації як напрямок дизайн-освіти меблярів ХДАДМ / Н.Є. Трегуб // Вісник ХДАДМ. — Х. : ХДАДМ, 2007, № 6. — С. 174-179.
11. Юрчишин Г. Етнографічний потенціал прикарпатської Гуцульщини та його роль в архітектурній організації рекреації та туризму в регіоні / Г. Юрчишин // Вісник ХДАДМ. — Х. : ХДАДМ, 2007. — № 11. — С. 146-149.
12. Юрчишин Г. Прийоми формування рекреаційного простору Гуцульщини з врахуванням етнографічних чинників / Г. Юрчишин // Вісник ХДАДМ. — Х. : ХДАДМ, 2009. — № 8. — С. 154-158.
13. Яковець І.А. ІІ триєнале художественного текстиля в контексте сучасного професійного мистецтва / І.А. Яковець // Вісник ХДАДМ. — Х. : ХДАДМ, 2008, № 4. — С. 135-142.

ANNOTATION

Olena Svitlichnaya. The interpretation of the ethnic motifs in creative works of young Ukrainian graphic designers. The article examines the problem of preservation of cultural civilizational identity of modern Ukrainian graphic design. Postmodernism (the late 20th century, beginning of the 21st century), cites different elements from different artistic systems, styles and trends, unites incompatible things and thus provides almost an unlimited number of opportunities for different, sometimes, absolutely incredible experiments even when compared to innovative artistic search of Art Nouveau Style and Modernism. In this context, the tasks of greater use of applied science research and experimental development should be

a priority. They are supposed to combine contemporary ethnic graphics and design with compulsory innovative conceptual redefining of the past. Focusing on the variety and romanticism of ethnic image choice, the expansion of borders for creative activity, attention to details in different types of the Ukrainian decorative-applied art, in which the rigorous systems of honed by centuries canons dominate, generate, raise awareness on virtuosity at stylization in the development of national contemporary forms of the Ukrainian graphic design.

Keywords: ethnography design, cultural-civilizational identity, graphic design, ethnocultural formation, national ornamental art.

АННОТАЦИЯ

Елена Светличная. Этнографические интерпретации в творчестве молодых отечественных дизайнеров-графиков. В статье рассматривается проблема сохранения культурно-цивилизационной идентичности современного отечественного графического дизайна. Эпоха постмодернизма конца XX – начала XXI в. (даже в сравнении с новаторскими поисками модерна и модернизма) значительно интенсивнее, чем все предыдущие времена использует разнообразные элементы разных художественных систем, стилей и направлений, объединяет несоединимое и тем самым предоставляет почти неограниченное количество возможностей для различных, иногда самых невероятных, экспериментов. В этом контексте первоочередными являются задачи активного использования прикладных научно-исследовательских и поисково-экспериментальных разработок, соединяющих в себе современные этнографику и дизайн, с обязательным концептуально-новаторским переосмыслением прошлого. Ориентированность на разнообразие и романтизм этно-образных решений, расширение границ творчества, внимание к деталям разных видов украинского декоративно-прикладного искусства, в котором доминируют строгие системы отточенных столетиями канонов, способствуют осмыслению, продуцированию и использованию стилизационной виртуозности при разработке современных национальных форм украинского графического дизайна.

Ключевые слова: этнодизайн, культурно-цивилизационная идентичность, национальное декоративно-прикладное искусство, графический дизайн, этнографика.